

Norges vassdrags- og energidirektorat
Boks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Trondheim, 22.09.2015

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2015/4691

Saksbehandler:
Roar A. Lund

Høringsuttalelse vedrørende søknad om å bygge Reina kraftverk i Overhalla kommune

Vi viser til mottatt kunngjøring fra NVE om høring til søknad om å bygge Reina kraftverk i Overhalla kommune. Vår utsatte høringsuttalelse er etter avtale med saksbehandler i NVE.

Bakgrunn

Reina kraftverk vil utnytte et fall på 130 meter i Reina, mellom hovedinntaket på 160 m.o.h. og en kraftstasjon på 30 m.o.h. I tillegg skal det overføres vann fra ei sideelv, Grøtåa, også den med inntak på kote 160 m.o.h. Fra inntaket i Reina er det planlagt 1900 m nedgravd rør ned til kraftstasjonen. Fra inntaket i Grøtåa er det planlagt 400 m nedgravd rør som sammenkobles med vannveien fra inntaket i Reina på 130 moh. Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,5 MW, og det er beregnet en årlig kraftproduksjon på 9,1 GWh. Maksimal og minste slukeevne er satt til henholdsvis 3,6 m³/s og 0,18 m³/s. Det foreslås slipp av minstevannføring fra inntakene i Reina og Grøtåa på hhv. 38 l/s og 16 l/s. Dette tilsvarer alminnelig lavvannføring for elvene. Reina har en middelvannføring på Ca. 1300 l/s etter samtløp med Grøtåa. Lengde på elvestrekningene der vann fraføres i henholdsvis Reina og Grøtåa er 1800 m og 400 m. Det planlegges installert en omløpsventil i kraftverket som åpner automatisk når kraftverket stanser eller blir stanset. Dette for å hindre stranding av fisk nedstrøms kraftstasjonen. Prosjektet omfatter også bygging av 800 m ny vei til inntaket i Reina og 300 m ny vei til kraftverket.

Vår vurdering tar utgangspunkt i effekter av det omsøkte tiltaket spesielt med hensyn på Namsenvassdraget som nasjonalt laksevassdrag. For andre miljømessige effekter av prosjektet viser vi til Fylkesmannen i Nord-Trøndelags vurderinger i høringsbrev av 24.8.2015.

I teksten nedfor er det vist til følgende referanse (Raddum m.fl. 2006):

Raddum, G.G., Arnekleiv, J.V., Halvorsen, G.A., Saltveit, S.J., Fjellheim, A. 2006.

Bunndyr. I: Saltveit S.J. (red.) 2006. Økologiske forhold i vassdrag – konsekvenser av vannføringsendringer. En sammenstilling av dagens kunnskap. NVE. 152 s.

Namsenvassdraget som nasjonalt laksevassdrag

Namsenvassdraget ble opprettet som et av 52 nasjonale laksevassdrag gjennom vedtak av St.prp.nr 32 (2006-2007) om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Formålet med ordningen er å gi viktige laksebestander i Norge en særlig beskyttelse mot framtidige inngrep. Laksebestandene skal beskyttes mot inngrep og aktiviteter i vassdragene og i de nærliggende fjord- og kystområdene. Alle lakseførende deler av Namsenvassdraget er undergitt beskyttelsesregimet

for nasjonale lakevassdrag, dvs. også sideelva Reina opp til vandringshinderet for laks.

I henhold til beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag og fjorder kan det ikke gjennomføres vassdragsregulering som fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning som er av nevneverdig negativ betydning for laksen (jfr. kapittel 6 i nevnte st.prp.).

Miljødirektoratets vurdering

I miljøutredningen til søknaden inngår lakseførende strekning i Reina i en verdivurdering som er felles for ulike naturelementer. Samlet vurderes naturverdien som middels og gråor-heggeskog i influensområdet og naturtypen elveløp trekker verdien opp. Det foreligger altså ingen egen verdivurdering for den anadrome strekningen som ligger innenfor influensområdet. I denne sammenheng er det anført at «elva har en viss verdi for anadrom fisk innenfor influensområdet, da absolutt vandringshinder ligger like ved den planlagte kraftstasjonen» (sitat fra utredningen innenfor parentesene). Det foreligger heller ingen spesifikk omfangs- og konsekvensvurdering i miljøutredningen relatert til anadrom fisk innenfor influensområdet. Sett i relasjon til at området inngår i de deler av Namsen som omfattes av ordningen nasjonale laksevassdrag, er ikke argumentasjonen for betydningen av den anadrome elvestrekningen innenfor influensområdet utfyllende etter vår oppfatning. Det samme kan sies om konsekvensen av tiltaket relatert til anadrom fisk.

I søkers utredning ble vandringshinder for anadrom fisk i Reina etter befaring antatt til å være der kraftverket er planlagt plassert. Vandringshinderet, som er illustrert ved figur 17 (side 29) i miljøutredningen, gir etter vår vurdering inntrykk av å ha en helningsgradient som bør være greit å passere for anadrom fisk. Det foreligger ikke ungfiskundersøkelser som del av miljøutredningen verken ovenfor det antatte vandringshinderet eller i influensområdet nedenfor det planlagte kraftverket. En slik undersøkelse ville vært nyttig for å avklare både beliggenhet av vandringshinder og betydningen av området med henhold til laksefisk. Etersom området her er del av et nasjonalt laksevassdrag anser vi dette som en mangel i utredningen.

Det foreligger ingen beskrivelse, skisse eller bildemateriale av kulpen ved det antatte vandringshindret der utløpet fra kraftverket er planlagt og heller ingen vurdering av kulpen som oppholdsplass for voksenfisk. Det er derfor av betydning å påpeke at det i laksevassdrag er høyst vanlig at tydelige kulper ved vandringshinderet kan være en preferert oppholdsplass for voksenfisk og av særlig betydning i perioder med lavvann og i tilfeller der det nedstrøms er få kulper egnet til å gi skjul til voksenfisk. Ved gytetiden slipper fisken seg nedstrøms for å gyte.

Det foreligger heller ingen beskrivelse eller figurativ framstilling i søknaden som er detaljert nok å forstå hvor i denne kulpen utløpet fra kraftverket skal legges. Dersom kulpen er av betydning som oppholdsplass for voksenfisk, vil en plassering av kraftverksutløpet som reduserer vannvolumet desimere denne som oppholdsplass for voksenfisk. Det er også mulig at en uheldig plassering av kraftverksutløpet i kulpen kan gi strømforhold som gjør den uegnet som oppholdsplass for fisk.

Det er en vanlig effekt at ellevann som ledes til rørgater i fjell og jord over lengre strekninger ikke får naturlig nedkjøling om vinteren og naturlig oppvarming om sommeren. Det nedgravde tilløpsrøret som skal føre ellevannet til kraftverket har en lengde på 2200 m og løper ut i Reina øverst på anadrom strekning. Det foreligger ingen vurdering av konsekvensen av dette på produksjonen av anadrom fisk i Reina. Vi anser temperaturendring, især om sommeren som er ungfiskens vekstsesong, til å være mulig negativ som følge av kaldere vanntemperatur nedenfor kraftverket. Dersom en temperaturøkning nedenfor kraftverket om vinteren fører til redusert eller bortfall av isdekke, vil en

slik effekt ha en sannsynlig negativ effekt på ungfiskproduksjon. En slik sammenheng er mellom annet vist ved reguleringen i Altaelva og ved eksperimentelle studier.

Fraføring av vann på den 2200 m lange elvestrekningen ovenfor kraftverket vil i betydelige deler av året medføre redusert vanndekt areal og redusert bunndyrproduksjon selv om det her pålegges minstevannføring. Når vannføringen reduseres, avtar vanligvis biomassen av bunndyr både ved skifte til små former og ved redusert produktivt areal og en mindre del av bunndyrsamfunnet vil til enhver tid være i driv. Dette kan forklares ved økt akkumulering av organisk materiale og færre hulrom i substratet slik at tilholdssteder for store former reduseres (Raddum m.fl. 2006). Effekten av dette vil sannsynligvis være redusert drift av næringsemner til ungfisk av laks og ørret nedenfor utløpet av kraftverket. Dette er også påpekt i søknadens miljøutredning. Driv av næringsdyr er i alminnelighet en vesentlig matkilde til slik fisk og er etter vår oppfatning av vesentlig betydning for vurderingen av virkning og konsekvens for fiskeproduksjonen på anadrom strekning i Reina. Vi anser at tapt driv fra en lang strekning (2200 m) der vannet fraføres, til å kunne påvirke fiskeproduksjon over en vesentlig anadrom strekning nedenfor det planlagte kraftverket.

Konklusjon

Vi har anser det omsøkte prosjektet til å ha et vesentlig potensial til å påvirke produksjonen av anadrom fisk i Reina negativt og prosjektet er ikke tilstrekkelig belyst hva angår dette (jfr. Naturmangfoldlovens § 8 (om kunnskapsgrunnlaget). Ettersom utbyggingsplanen berører områder av det nasjonale laksevassdraget Namsen, tilsier beskyttelsesregimet for ordningen at det her må utøves særskilt aktsomhet. Vi anbefaler derfor NVE å ikke tilrå det omsøkte prosjektet slik det her er skissert.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
Direktør arts- og vannavdelingen

Torfinn Sørensen
seksjonsleder

Kopi til:

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte-Trööndelagen
fylhkenålma

Postboks 2600 7734 Steinkjer